

1944, júl 31. a august 12. [Londýn.] — Intimát II. odboru čs. MNO s rádiotelegraficky oznámenou súhrnnou správou pplk. Goliana o stave priprav na vojenské vystúpenie slovenskej armády proti Nemcom.¹

Príloha č. 2 k čj. 534 taj. — MNO, II. odbor, 1944.

Tajné.
Pramen O.

Vojenská organizace má štáb, polní a zápolní jednotky.

Štáb: pplk. gšt. Poti, náčelník štábu,
mjr. gšt. Soznara, operační a personální oddělení,
mjr. gšt. Cyrbev, materiál, doprava, ubytování a služby,
pplk. Dr. Gulaši, zpravodajství, četnictvo, policie, propaganda, diplomatické posláni,
mjr. Komár, styk, spojení a partyzáni,
kpt. Keresztes, věci politicko-civilní a finance,
kpt. Vreco, mobilizace a organizace,
pplk. Dr. Ivanovič, právní poradce.

Polní jednotky:

1. pěší divize — plk. Mikloši.
2. pěší divize — plk. Dragun.
- Oficiální velitel — plk. Zverin.
- Technický sbor — plk. gšt. Vilkovský.
2. technická divize — plk. Imro.
- Dělostřelectvo — pplk. Pindur.

na Slovensku nepřispěly ničím k osvobození země, nýbrž že by trpně vyčkávaly a zasáhly by teprve, když by měly zabezpečenou podporu ruské přesily. Nemohu se vystaviti námitce, že budeme žádati *pomoc* od ruské armády, která tolik vytrpěla, pro vojsko, které se účastnilo boje proti Rusům samým, ale samo se aktivně o úspěchy svého boje nepřičiní. Pro tento plán by bylo zbytečné dostávat zbraně na Střední Slovensko. Nemohu se odvážiti požadovati od Rusů, aby vyslali na Slovensko přesilu, které potřebují patrně na důležitějších směrech.

Dám Vám pokyny pro aktivní spoluúčast za součinnosti s ruskou armádou. Ingr." (VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/2.)

K tomuto konceptu je však připísané: „Zrušeno, viz čj. 612/SA a 613/SSSR" a po strane je dátum 7. augusta so šifrou gen. Miroslava. Spisom čj. 612/SA bola zrejme Ingrova depeša, ktorú sme mali k dispozícii vo zväzku fotokópií odpisov niektorých rádiogramov Londýn—Slovensko. Ingrova depeša nie je datovaná, nachádza sa za rádiogramom z 13. 8. 1944. Znie takto: „Váš plán je príliš pasívny a presunuje všetku aktivitu len na Rusov.

Slovenská účasť na vlastnom oslobodení musí byť aktívnejšia a úmernejšia vlastným možnostiam.

Preto je nutné predvídať a pripraviť i iné plány, ako:

1. Sústreďenie slovenských polných divízií a technickej divízie na najvážnejšie smery a ich útok do tyla nemecko-maďarských vojsk, stojacich proti Rusom, keď sa front priblíži.
2. Obrana terajšej fronty proti ustupujúcim nemecko-maďarským silám.
3. Likvidácia nemeckých síl v tyle slovenských polných divízií a v krajnom prípade ich ústup až do priestoru pre sústreďenie zápolných slovenských jednotiek. Pritom treba prerušiť, resp. ovládnuť časť trate Žilina—Košice.

4. Ktorý z plánov bude prevedený, bude závisieť od situácie a dohody so sovietskym velením. V každom prípade však nesmú Slováci strieľať na ruské, alebo čs. jednotky.

5. Konečne je nutné naviazať a udržovať úzky styk s partizánskymi oddielmi a postupovať v akciách v úplnej jednote s nimi. Ingr." (SÚA Praha. b S 40-3/101. Zprávy odoslané Otovi.)

Vid v českom znení tamtiež, sign. Slov. nár. rada, 13. 8. 1944, „Oto“.

¹ Golianova zpráva je podobne ako dokument čís. 114 z 31. 7. — 4. 8. 1944 odpoveďou na predchádzajúce Ingrove dotazy.

Letectvo — mjr. Dobrovodský,
CPO — pplk. Tlach,
náhradní jednotky.

Štáb je vytvorený z veliteľstvá pozemnej armády. S. V. je v B. Bystrici. Funkcie dôstojníkov sa väčšinou rovnajú oficiálnym funkciám. Spolupráca vo štábe je vzorná, spolupráca štábu s jednotkami je dobrá.

Príloha č. 2 k čj. 613 taj. — MNO, II. odbor, 1944.

Tajné.

Pramen O

Dodatkom k čj. 534 taj. — MNO, II. odbor, 1944:

Trochu ruší menší neoficiálne skupiny ako vojenské, tak civilné, ktoré o mém ustanovení neví alebo tomu nevěří.

Přípravy vojenské, vzdor tomu, že sa musí provádět tajně, jsou uspokojivé a budú skončeny do 15. augusta, keď nezasáhne Čatloš.

60 % veliteľů a jednotek je zapojeno do našej organizácie, 20 % do jiných a 20 % je režimistů a germanofilů, s ktorými sa nedá za žádných okolností počítat.

Většina politických stran t. zv. ústředí (komunisti, agrárníci, Šrobárovcí, čochovci²) s námi spolupracujú.

Ley.

VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/2. Originál. Strojopisný priepis.

116

[1944, august. Londýn.] — Zo zprávy plk. J. Imru o stave odbojového hnutia na Slovensku v období priprav Slovenského národného povstania.¹

Podzemní odbojové hnutí na Slovensku.

Všeobecne možno říci, že po německé katastrofě u Stalingradu a El Alameinu počalo v politických kružích slovenských i vojenských hnutí, jež mělo připravit půdu pro vymanění z područí Němců. Tyto německé neúspěchy byly impulsem k tvoření podzemních skupin téměř ve všech místech na Slovensku.

V každém městě slovenském počaly se na jaře 1943 tvořit z kruhů býv. čl. politických stran skupiny, které v duchu národním nejprve probíraly současnou situaci Slovenska a radily se o budoucí činnosti na podkladě československém. Nutno zdůraznit, že i v malých obcích zůstalo občanstvo, sloučené po roce 1938 v luďácké straně, rozvrstveno podle bývalých čl. politických stran. Občanstvo v obcích se dělí politicky na luďáky, agrárníky, sociální demokraty a komunisty. Kraje průmyslové jsou z převážné většiny politického zabarvení levicového (Po-

² Pravdepodobne ide o kochovcov, malú skupinu bratislavského dr. Kocha. Celá posledná veta je, pravda, nepresná — ani šrobárovcí, ani kochovci nepatrili do tzv. ústredia, ktorým zrejme Golian myslel ilegálnu SNR.

¹ Mali sme k dispozícii len fragment zprávy, ktorý publikujeme v plnom znení.